

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 28. marts 2020
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Nina Lentz
Sagsnr.: 2020-0037-0078
Dok.: 1444407

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 30 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven (Skærpet straf for lovovertrædelser med baggrund i eller sammenhæng med covid-19) (L 157), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 27. marts 2020. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 30 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven (Skærpet straf for lovovertrædelser med baggrund i eller sammenhæng med covid-19) (L 157):

”Vil ministeren kommentere brevet fra dommerforeningens formand, jf. ”Brev til Justitsministeren i forbindelse med coronarelateret hastelov”, Den danske dommerforening, den 26. marts 2020?”

Svar:

1. Det har desværre vist sig, at visse personer har valgt at udnytte den alvorlige og ekstraordinære situation som Danmark er i til at begå kriminalitet. Det er asocialt, og det kompromitterer vores mulighed for at stå sammen som samfund og håndtere den store udfordring, som covid-19-epidemien er.

Det er derfor regeringens opfattelse, at der på grund af den alvorlige og ekstraordinære situation, som Danmark befinder sig i, er behov for, at der sikres en væsentlig skærpelse af straffen for kriminalitet, der har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. Regeringen har derfor fremsat et lovforslag, der fastsætter de nærmere rammer herfor.

Regeringen vil med straffskærpelsen tydeligt markere samfundets afstandtagen til kriminelle, der udnytter denne alvorlige situation i Danmark for egen vindings skyld.

2. Dommerforeningens formand har i et brev til Justitsministeren af 26. marts 2020 bl.a. anført, at domstolene efter gældende ret vil udmåle højere straffe i straffesager vedrørende kriminalitet, der er begået med baggrund i eller i sammenhæng med covid-19-epidemien, idet domstolene allerede i dag har mulighed for ved strafudmålingen at lægge vægt på, om der foreligger skærpene omstændigheder i den konkrete sag. Det fremgår endvidere af brevet, at det er formandens opfattelse, at der ikke ville blive idømt bøder i sager, hvor f.eks. tyveri af værnemidler konkret har udsat andre for fare.

Dommerforeningens formand har endvidere anført, at der på baggrund af det foreliggende datamateriale om omfanget af corona-relateret kriminalitet fra Rigspolitiet kan stilles spørgsmålstejn ved, om Danmark ud over en sundhedsmæssig nødretssituation også har en nødretssituation i forhold til kriminalitet.

Det bemærkes, at professor Jørn Vestergaard i artiklen ”Jurister om Hækerups hastelov: Overlad strafudmålingen til domstolene” bragt af Informa-

tion den 27. marts 2020 har udtalt, at Folketinget efter hans opfattelse skulle lade det være op til domstolene at taksere strafværdigheden i de enkelte sager.

Professor Jørn Vestergaard udtaler endvidere, at lovforslaget efter hans opfattelse vil medføre, at der nu skal idømmes korte ubetingede fængselsstraffe i stedet for bøder i visse sager, at der skal idømmes meget lange straffe i sager om uberettiget udnyttelse af hjælpepakker, og at man muligvis ikke kunne forvente, at domstolene fuldt ud ville have gjort dette af sig selv. Professor Jørn Vestergaard mener dog, at man med fordel kunne have valgt at indføre en mere generel udmålingsregel om strafskærpelse i de relevante tilfælde uden at gå så meget i enkeltheder ved at forhøje strafferammerne, og at det i visse tilfælde kan forekomme ulogisk, at den samme forbrydelse skal straffes forskelligt afhængigt af, om den er begået før eller efter den foreslåede strafskærpelses ikrafttræden.

3. Justitsministeriet skal bemærke, at det er op til lovgivningsmagten at fastsætte, hvad der skal være strafbart, og hvilke rammer der skal gælde for en eventuel sanktionering af det strafbare forhold, mens domstolene har til opgave at påkende konkrete straffesager og fastsætte en eventuel straf i det enkelte tilfælde inden for de rammer, som lovgivningsmagten har fastsat.

Lovforslagets formål er at sikre en væsentlig skærpelse af straffen, når kriminaliteten har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. Med lovforslaget fastsættes derfor de nærmere rammer for den sanktionering, der skal ske i denne type sager.

Den konkrete straf – som domstolene vil udmåle – vil afhænge af sagens konkrete omstændigheder, og domstolene vil fastsætte straffen ud fra de almindelige strafudmålingsprincipper, jf. straffelovens 10 kapitel om straffens fastsættelse.

Det er korrekt, at domstolene allerede i dag kan fravige udgangspunktet om f.eks. bødestraf, hvis der foreligger skærpene omstændigheder, jf. straffelovens § 81. Jeg har heller ingen grund til at betvivle, at domstolene særligt i sager, hvor f.eks. tyveri af håndsprit konkret har udsat andre for fare, ville kunne anse denne konkrete fare for en skærpene omstændighed – og eventuelt en særdeles skærpene omstændighed, som anført af dommerforeningens formand.

Det ændrer imidlertid ikke på, at regeringen ønsker, at der politisk fastsættes en ny ramme for udmåling af straf, som klart og tydeligt markerer samfundets afstandtagen til kriminalitet, hvor kriminelle personer udnytter den alvorlige situation i Danmark for egen vindings skyld.

Det er således efter regeringens opfattelse ikke tilstrækkeligt, at der anvendes de almindelige regler i straffeloven om skærpende omstændigheder, jf. straffelovens § 81. Den fremgangsmåde ville også betyde, at vi som samfund måtte afvente udfaldet af de konkrete straffesager for at vurdere i hvilken grad, domstolene skærpede straffen for kriminalitet med baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien – for det kan ingen på nuværende tidspunkt udtale sig om med sikkerhed. Dette indebærer derfor en risiko for, at vi som samfund efterfølgende vil kunne konstatere, at vi burde have sat ind og skærpet straffene. Den situation ønsker regeringen ikke at stå i.

Lovforslaget sigter endvidere ikke alene på de situationer, hvor en person som følge af f.eks. tyveri af håndsprit konkret udsætter andre for fare. Efter den foreslåede § 81 d kan straffen efter en konkret vurdering skærpes i alle tilfælde, hvor kriminalitet har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien. Det gælder således både tilfælde, hvor kriminaliteten udgør en konkret eller mere abstrakt fare for smittespredning, og tilfælde, hvor der ikke primært er tale om smitterisiko, men en udnyttelsen af den frygt og usikkerhed, som fremkomsten af covid-19 har bragt med sig. Disse gerninger er alle efter min opfattelse særdeles alvorlige og uacceptable.

Det er efter min opfattelse endvidere ikke nødvendigt, at der skal foreligge et helt ekstraordinært kriminalitetsbillede, for at der kan være grundlag for at forhøje straffen for bestemte forbrydelser. Det afgørende for mig er, at vi alle sammen står i en ekstraordinær situation, hvor der er behov for, at alle udviser samfundssind og værner om fællesskabet. Derfor skal der slås hårdt ned på kriminalitet, der udnytter denne situation.

Det er en grundlæggende præmis for alle straffeskæmpelser, at der vil være et skæringstidspunkt, hvor det er meget tydeligt, at det samme forhold nu straffes hårdere end tidligere.